Obsah

1 Úvod 5

1.1 Nahlédnutí do historie preventivní péče o předměty kulturní povahy v expozicích, depozitářích a zpřístupněných autentických interiérech 5

1.2 Vymezení pojmu preventivní péče 8

2 Zásady a specifika preventivní péče ve zpřístupněných interiérech historických objektů 9

3 Prostředí v historických objektech s předměty kulturní povahy 11

3.1 Relativní vlhkost 11
3.2 Teplota 13
3.3 Osvětlení 14
3.4 Polutanty 15
3.5 Biologičtí škůdci 16
3.6 Člověk 17
3.7 Systémy měření se sběrem dat (data logging) 17
3.8 Režimová opatření vyplývající z výsledků měření (řízená ventilace, temperování, regulace vlhkosti, zodpovědné osoby) 18
3.9 Inventární čísla 20

4 Vymezení materiálových skupin, charakteristiky podskupin a s nimi spojených specifických rizikových faktorů, identifikace poškození 23

4.1 Kovy – základní charakteristika předmětů, materiálů a užívaných technologií 23
4.1.1 Charakteristika jednotlivých kovů a jejich slitin 24
4.1.1.1 Zlato 24
4.1.1.2 Stříbro 24
4.1.1.3 Měď a její slitiny (Mosaz, Bronz, Alpaka) 26
4.1.1.4 Cín 28
4.1.1.5 Olovo 29
4.1.1.6 Zinek 30
4.1.1.7 Železné kovy 31
4.1.2 Ohrožující vlivy 32
4.1.2.1 Relativní vlhkost 32
4.1.2.2 Teplota 34
4.1.2.3 Světlo 34
4.1.2.4 Polutanty 34
4.1.2.5 Biologičtí škůdci 35
4.1.3 Provozní vlivy 36
4.1.3.1 Manipulace 36
4.1.3.2 Transport, klimatický režim při přesunech 36
4.1.3.3 Způsoby a materiály balení 37
4.1.4 Uložení 37
4.1.4.1 Depozitáře 37
4.1.5 Prohlídková trasa 38
4.1.5.1 Prezentace 38
4.1.5.2 Klimatický režim 39
4.1.6 Kontrola, úklid a údržba 39
4.1.7 Zabezpečení předmětů 40
4.1.8 Zazimování 40
4.1.9 Závěr 40
4.2 Dřevo 42
4.2.1 Charakteristika materiálu 42
4.2.2 Ohrožující vlivy 43
4.2.2.1 Relativní vlhkost 43
4.2.2.2 Teplota 45
4.2.2.3 Světlo 45
4.2.2.4 Biologičtí škůdci 46
4.2.3 Provozní vlivy 48
4.2.3.1 Manipulace, transport, balení 48
4.2.4 Úklid a preventivní ošetření 49
4.2.5 Zabezpečení předmětů na prohlídkových trasách a prezentace 51
4.2.6 Monitorování klimatu a pravidelná kontrola 52
4.2.7 Zazimování 52
4.2.8 Závěr 52
4.3 Keramika 54
4.3.1 Charakteristika materiálů a technologií 55
4.3.1.1 Rozdělení keramiky podle nasákavosti 55
4.3.1.2 Rozdělení keramiky na bázi jílových surovin 55
4.3.2 Ohrožující vlivy 58
4.3.2.1 Relativní vlhkost 58
4.3.2.2 Teplota

4.3.2.3 Světlo 59
4.3.2.4 Polutanty 60
4.3.2.5 Biologičtí škůdci 60
4.3.3 Provozní vlivy 60
4.3.3.1 Manipulace 61
4.3.3.2 Transport, klimatický režim při přesunech 62
4.3.3.3 Způsoby a materiály balení 62
4.3.4 Uložení 62
4.3.4.1 Depozitáře, specifikace uložení 62
4.3.5 Zpřístupněné interiéry a muzejní instalace 64
4.3.5.1 Prezentace 64
4.3.5.2 Klimatický režim 64
4.3.6 Kontrola, úklid a preventivní ošetření 64
4.3.7 Zabezpečení předmětů v expozicích a zpřístupněných interiérech 66
4.3.8 Zazimování objektů a muzejních instalací 66
4.4 Obrazy 68
4.4.1 Základní charakteristika předmětů, materiálů a užívaných technologií 68
4.4.1.1 Olejomalba na plátně 68
4.4.1.2 Pastel 69
4.4.1.3 Akvarel 69
4.4.1.4 Tempera 69
4.4.1.5 Kvaš 70
4.4.2 Vlivy prostředí a ohrožující vlivy 70
4.4.2.1 Relativní vlhkost 70
4.4.2.2 Teplota 71
4.4.2.3 Světlo 72
4.4.2.4 Polutanty 73
4.4.2.5 Biologičtí škůdci 73
4.4.2.6 Houby, plísně 74
4.4.3 Provozní vlivy 74
4.4.3.1 Manipulace 74
4.4.3.2 Transport, klimatický režim při přesunech 75
4.4.3.3 Způsoby a materiály balení 76
4.4.4 Depozitáře, specifikace uložení 77
4.4.5 Zabezpečení 78
4.4.5.1 Zabezpečení depozitáře 78
4.4.5.2 Zabezpečení prohlídkové trasy 78
4.4.6 Zpřístupněné interiéry 79
4.4.6.1 Prezentace 80
4.4.7 Kontrola, úklid a preventivní ošetření 81
4.4.8 Zazimování 82
4.5 Papír 84
4.5.1 Materiály a konstrukce papírových předmětů – základní charakteristika materiálů a užívaných technologií 84
4.5.2 Vlivy prostředí a ohrožující vlivy 85
4.5.2.1 Relativní vlhkost 85
4.5.2.2 Teplota 85
4.5.2.3 Světlo 85
4.5.2.4 Polutanty 87
4.5.2.5 Biologičtí škůdci 87
4.5.2.6 Houby, plísně 88
4.5.3 Provozní vlivy 88
4.5.3.1 Manipulace 88
4.5.3.2 Transport, klimatický režim při přesunech 90
4.5.3.3 Způsoby a materiály balení 91
4.5.4 Zpřístupněné interiéry 91
4.5.4.1 Prezentace 92
4.5.4.2 Depozitáře, specifikace uložení 93
4.5.5 Kontrola, úklid a preventivní ošetření 94
4.5.6 Zazimování 96
4.5.7 Zabezpečení 96
4.5.7.1 Zabezpečení depozitáře 96
4.5.7.2 Zabezpečení prohlídkové trasy 96
4.6 Textil 99
4.6.1 Charakteristika základních materiálů 99
4.6.2 Ohrožující vlivy 102
4.6.2.1 Relativní vlhkost 102
4.6.2.2 Teplota 102
4.6.2.3 Světlo 102
4.6.2.4 Polutanty 105
4.6.2.5 Biologičtí škůdci 106
4.6.3 Provozní vlivy 107
4.6.3.1 Ukládání a manipulace 107
4.6.3.2 Prezentace 110
4.6.4 Zabezpečení na prohlídkové trase 111
4.6.5 Zazimování 111
4.6.6 Závěr 111

5 Implementace zásad preventivní péče do praxe 113

5.1 Řízení, koncepce 113
5.2 Zapojení pracovníků objektu do procesu preventivní péče o mobiliární fondy 115
5.3 Systém vzdělávání pracovníků v oblasti preventivní péče 116

Seznam použité literatury 118